

یادداشت

یخ‌زدگی مناسبات دوجانبه در نشست آلاسکا



حسن بهشتی پور | نشست دو جانبه ولادیمیر پوتین و دونالد ترامپ در پایگاه نظامی «المندورف- ریچارلسون» در آلاسکا، اگرچه از سوی دو طرف «سازنده» و «مثبت» توصیف شد، اما در عمل بدون هیچ توافق مشخصی پایان یافت. این دیدار بیش از آنکه گامی به سوی حل بحران اوکراین باشد، نمایانگر فاصله عمیق میان خواسته‌های دو طرف بود.

■ خواسته‌های متضاد، نتیجه‌ای مبهم

پوتین در نشست خبری پس از دیدار، بر ضرورت شناسایی ریشه‌های جنگ اوکراین تأکید کرد و فضای مذاکرات را مثبت و محترمانه خواند. ترامپ نیز از «پیشرفت بزرگ» سخن گفت، اما اذعان کرد هنوز توافقی حاصل نشده و چند نکته باقی مانده است. با این حال، رسانه‌های آمریکایی گزارش دادند نشست، بدون توافق درباره اوکراین پایان یافت. واقعیت این است که خواسته‌های پوتین و ترامپ کاملاً متفاوت است. پوتین انتظار دارد بخشی از تحریم‌های آمریکا علیه روسیه به دلیل جنگ اوکراین لغو شود، اما در شرایط فعلی چنین زمینه‌ای وجود ندارد. این اختلافات عمیق نشان می‌دهد حل و فصل مسائل میان واشنگتن و مسکو با یک دیدار امکان‌پذیر نیست و همه چیز به دور بعدی مذاکرات که به درخواست پوتین در مسکو برگزار خواهد شد، موکول شده است.

■ رؤیای نوبل و واقعیت دیپلماسی

ترامپ که در آخرین دوره ریاست جمهوری خود قرار دارد و حدود سه سال تا پایان آن باقی مانده است، به شدت مشتاق دریافت جایزه صلح نوبل است و تلاش دارد خود را به عنوان رئیس‌جمهوری متفاوت معرفی کند. اما نشست آلاسکا برای او درسی بود تا در باید حل مسائل پیچیده بین‌المللی، به ویژه بحران اوکراین، با شعارهای ساده‌انگارانه انتخاباتی ممکن نیست. اگرچه ترامپ در برخی موارد مانند میناچی‌گری در آتش‌بس میان تایلند و کامبوج یا میان پاکستان و هند موفقیت‌هایی داشته است، اما در پرونده‌های مهم بین‌المللی نتوانسته نقشی مؤثر در ایجاد صلح و ثبات ایفا کند. جز حمایت بی‌قید و شرط از اسرائیل در اقدام‌های تجاوزکارانه علیه مردم غزه، دستاورد قابل توجهی در عرصه دیپلماسی ندارد.

■ مانورهای نمایشی و پیام‌های متناقض

پرواز جنگنده‌ها و بمب افکن‌های آمریکایی هنگام استقبال از پوتین بیش از آنکه نشانه‌ای از قدرت‌نمایی باشد، بیشتر جنبه تبلیغاتی داشت. طراحان این نمایش تصور می‌کردند با چنین اقدام‌هایی می‌توانند روی طرف مقابل تأثیر بگذارند، اما روسیه نیز از توان نظامی مشابهی برخوردار است و چنین اقدام‌هایی تأثیر خاصی بر پوتین ندارد.

روسیه اگرچه از نظر اقتصادی از غرب عقب‌تر است، اما از لحاظ نظامی دومین قدرت جهان به شمار می‌رود. بنابراین این گونه مانورها نه تنها به امتیازگیری نمی‌انجامد، بلکه بیشتر ضعف نگاه تیم ترامپ را آشکار می‌کند. در مذاکرات آنچه اهمیت دارد نه نمایش‌های تبلیغاتی، بلکه محتوای واقعی گفت‌وگوهاست.

■ تمایل روسیه به مذاکره درباره سلاح‌های هسته‌ای

روسیه همواره بر اهمیت کنترل تسلیحات هسته‌ای تأکید کرده است. احتمالاً پوتین در این نشست کوشیده ترامپ را متقاعد کند که به تمدید پیمان «استارت جدید (New START)» یا توافقی مشابه پایبند بماند. این پیمان که در سال ۲۰۲۱ منقضی شد، یکی از مهم‌ترین معاهدات محدودکننده زرادخانه‌های هسته‌ای دو کشور است.

مسکو از این طریق می‌خواهد از آغاز یک مسابقه پرهزینه تسلیحاتی جلوگیری کند، اما آمریکا تاکنون تمایلی به تمدید بدون قید و شرط این پیمان نشان نداده است. به نظر می‌رسد روسیه از نشست آلاسکا برای اعمال فشار غیرمستقیم بر واشنگتن در این زمینه استفاده کرده باشد.

■ کاهش اختلاف‌ها و همکاری احتمالی در برابر اروپا

هر دو رهبر تمایل دارند اتحادیه اروپا را تضعیف کنند؛ ترامپ بارها از ناتو انتقاد کرده و پوتین نیز خواهان شکاف در غرب است. ممکن است در این دیدار زمینه‌هایی برای همکاری غیررسمی در راستای کاهش نفوذ اروپا در مسائل جهانی- از انرژی و امنیت گرفته تا تحریم‌ها- مورد بررسی قرار گرفته باشد.

با این حال، اختلافات عمیق در پرونده‌هایی مانند اوکراین، ایران و سوریه مانع همکاری گسترده می‌شود. پوتین شاید بازی تازه‌ای را با ترامپ آغاز کرده باشد، اما بعید است دولت ترامپ کار با روسیه را به همکاری با اروپا. متحد دیرینه آمریکا. ترجیح دهد. افزون بر این، ادامه جنگ اوکراین مانع احیای روابط روسیه با اروپا شده و ترامپ نیز تمایلی به نرمش در این زمینه نشان نداده است.

■ تلاش ترامپ برای استفاده از روسیه علیه چین

ترامپ در دوره اخیر، چین را رقیب اصلی آمریکا معرفی کرده است. ممکن است او تلاش کرده باشد با پیشنهاد همکاری اقتصادی یا امنیتی، پوتین را به سمت کاهش روابط با پکن سوق دهد، اما روسیه به دلیل وابستگی اقتصادی به چین، به ویژه پس از تحریم‌های غرب، و همکاری‌های استراتژیک در قالب سازمان‌هایی مانند «سازمان همکاری شانگهای» تمایلی به فاصله گرفتن از پکن ندارد.

پوتین احتمالاً از این موضوع به عنوان ابزاری برای چانه‌زنی استفاده کرده، اما بعید است به طور جدی از چین فاصله بگیرد.

دستور کار پزشکیان در سفر به ارمنستان و بلاروس

رئیس جمهور تسهیل فعالیت بخش خصوصی کشورمان در دو کشور ارمنستان و بلاروس و تسریع اجرای توافقی‌های معطل مانده و پروژه‌های بزرگ به ویژه طرح‌ها و پروژه‌های مشترک را از جمله اولویت‌های مهم سفر خود و یکی از محورهای دیدارهای پیش رو با مقامات دو کشور در راستای

تعمیق روابط دوجانبه و تحقق اهداف مشترک عنوان کرد. این گفته‌ها در جلسه هماهنگی و بررسی ابعاد مختلف و تبیین دستور کار سفر رسمی رئیس جمهوری اسلامی ایران به دو کشور جمهوری ارمنستان و جمهوری بلاروس بیان شد. در این جلسه، ابعاد مختلف و سطوح گوناگون روابط جمهوری اسلامی ایران با این جمهوری‌ها مورد بحث قرار گرفت.

سرنوشت مذاکره با آمریکا مشخص نیست

سیدمهدی طباطبایی، معاون ارتباطات و اطلاع‌رسانی دفتر رئیس‌جمهور در گفت‌وگویی و در پاسخ به این پرسش که امکان انجام مذاکره با آمریکا در نیویورک وجود دارد؟ گفت: فکر می‌کنم سفر آقای رئیس‌جمهور اول مهر ماه به سازمان ملل انجام می‌شود. دور تحولات هم در کشور و هم در

هشدار کارشناسان درباره رواج بی‌ادبی در گفت‌وگوهای سیاسی

سیاسیون محترم اینجا خانواده نشسته است!



سخنان آن‌ها را دنبال می‌کنند، باید از هر گونه بی‌ادبی و لفاظی‌های ناپسند پرهیز کنند؛ چرا که هر بی‌اخلاقی کوچک در جمع انبوه مخاطبان، عملاً زمینه‌ساز اختلال گسترده در ادب اجتماعی و سیاسی می‌شود. وی تصریح کرد: تربیت اخلاقی نخبگان، پایه‌سلامت سیاسی و اجتماعی کشور است و بی‌توجهی به آن، فساد فرهنگی و سیاسی را تسری می‌دهد. رعایت ادب و اخلاق در گفتار و کردار، ضامن ثبات جامعه و اعتماد مردم به نخبگان سیاسی است و تنها مسیر مقابله با انحطاط اجتماعی و سیاسی محسوب می‌شود.

■ ادب؛ ابزار حفظ هنجار اجتماعی

«محمدصادق جوادی حصار» چهره اصلاح‌طلب و سخنگوی حزب اعتماد ملی هم در گفت‌وگو با روزنامه قدس تأکید کرد: بی‌ادبی اجتماعی نتیجه ضعف منطق، سستی استدلال و

حداقل‌های ادب و سنجیده‌بودن گفتار رعایت نشود، بدگویی و پرخاشگری در رسانه‌ها و فضای عمومی به یک مشکل اجتماعی گسترده تبدیل می‌شود. این کارشناس سیاسی با اشاره به تأثیر رفتار نخبگان بر جامعه، خاطرنشان کرد: این رفتارها در نهایت به نوعی اضمحلال اخلاقی منجر می‌شود که همانند یک غده سرطانی تمام ابعاد اجتماعی و فرهنگی را در بر می‌گیرد. وقتی نخبگان خطوط قرمز اخلاق سیاسی را رعایت نمی‌کنند، بدرفتاری‌ها در نشست‌ها، سمینارها و رسانه‌ها منتشر می‌شود و جامعه به سمت انحطاط اخلاقی و پرخاشگری سوق پیدا می‌کند.

کنعانی با تأکید بر ضرورت رعایت اخلاق اسلامی و سیاسی، گفت: رعایت حداقل‌های اخلاق، فراتر از جناح‌بندی‌های سیاسی بوده و برای همه کنشگران سیاسی لازم و ضروری است. کسانی که تربیون در اختیار دارند و میلیون‌ها مخاطب

■ بی‌ادبی زمینه‌ساز انحطاط سیاسی

«حسین کنعانی مقدم» کارشناس مسائل سیاسی و فعال اصول‌گرا در گفت‌وگو با قدس با تأکید بر اهمیت اخلاق سیاسی و اسلامی در عرصه سیاست هشدار داد رعایت نکردن این اصول زمینه‌ساز انحطاط سیاسی و اجتماعی است. وی افزود: کنشگران سیاسی اگر چارچوب‌های اخلاقی را رعایت نکنند، نه تنها خود را در معرض فساد اخلاقی قرار می‌دهند، بلکه قواعد بازی سیاسی را از دست می‌دهند و فضای گفت‌وگو تلخ و مسموم می‌شود. او تصریح کرد: بی‌توجهی به اخلاق و ادب به ویژه در لایه کارگزاران نظام مقدس اسلامی موجب می‌شود سیاستمداران و نخبگان مرجعیت اخلاقی خود را از دست بدهند و رفتارهای ناپسند آن‌ها به جامعه تسری پیدا کند. وقتی

فراخیز

یک کارشناس مسائل سیاسی:

بیانیه جبهه اصلاحات هم‌راستا با اهداف آمریکاست

عبدالله گنجی، کارشناس مسائل سیاسی در گفت‌وگو با خبرگزاری فارس درباره این بیانیه، گفت: در طول حدود ۲۷ سالی که جریان اصلاحات در عرصه سیاسی کشور حضور دارد، مشخصه اصلی این جریان، مخالفت با سیاست‌های کلی نظام بوده است. وی افزود: بنده به صراحت اعلام می‌کنم اگر موردی وجود دارد که جریان اصلاحات با سیاست‌های کلان نظام همراهی کرده، آن را تأیید یا تبیین کرده باشد، آماده‌ام بابت این سخن عذرخواهی کنم.

گنجی با اشاره به کلیدواژه «بازگشت به مردم» در بیانیه اخیر جبهه اصلاحات، مدعی شد: ادعای بازگشت به مردم، دو معنای مشخص دارد: نخست آنکه باید سکولارها را به قدرت راه داد و دوم آنکه باید تابع تصمیم‌های ایالات متحده شد.

یک کارشناس مسائل سیاسی گفت: بیانیه اخیر جبهه اصلاحات هم‌راستا با اهداف اسرائیل و آمریکاست. بازگشت به مردم هم از نظر آنان، یعنی بازگشت افرادی که به دلیل عبور از نظام دینی، جایی در ساختار برایشان متصور نیست. «جبهه‌اصلاحات ایران» روز گذشته با انتشار بیانیه‌ای با بیان بخشی از مخاطرات و تهدیدهای جدی پیش‌رو، برقراری آشتی ملی و ترک تخاصم در داخل و خارج از کشور را تنها راه نجات کشور و فرصتی طلایی برای تغییر و بازگشت به مردم اعلام کرد و برای خروج از بحران و جلوگیری از فعال‌سازی مکانیسم ماشه، خواهان انجام مذاکره جامع و مستقیم با آمریکا و اعلام آمادگی تعلیق داوطلبانه غنی‌سازی و پذیرش نظارت آژانس انرژی اتمی در قبال رفع کامل تحریم‌ها شد.

گزارش

نگاهی حقوقی به سازوکاری که این روزها اسمش را زیاد می‌شنویم

مکانیسم ماشه؛ شمشیر داموکلس پرونده هسته‌ای

کند. اگر ظرف ۳۰ روز قطعه‌نامه صادر نشود، تحریم‌های تعلیق شده به صورت خودکار بازمی‌گردد. این فرایند در واقع بر پایه اصل «وتو معکوس» مهندسی شده است؛ یعنی مخالفان بازگشت تحریم‌ها باید رأی‌گیری موافقی برای جلوگیری از آن انجام دهند که به دلیل احتمال بالای وتو توسط آمریکا یا دیگر اعضا، عملاً غیرممکن است.

■ آثار فعال سازی مکانیسم ماشه

فعال‌سازی مکانیسم ماشه آثاری فراتر از بازگشت تحریم‌ها دارد. این آثار را می‌توان در سه سطح بررسی کرد:

آثار حقوقی بازگشت تحریم‌های شورای امنیت

مهم‌ترین اثر حقوقی، احیای تمامی تحریم‌های مندرج در قطعنامه‌های سابق شورای امنیت (از جمله قطعنامه‌های ۱۶۹۶، ۱۷۳۷، ۱۷۴۷، ۱۸۰۳ و ۱۹۲۹) است. این تحریم‌ها شامل: ممنوعیت صادرات و واردات تجهیزات حساس

در برابر مکانیسم ماشه چه می‌توانیم بکنیم؟

تک‌قطبی، با محوریت «مقابله با یک‌جانبه‌گرایی و دفاع از چندجانبه‌گرایی» ضروری است. شدیدترین اقدام سیاسی، اعلام رسمی آغاز فرایند خروج از پیمان منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای (ان‌پی‌تی) خواهد بود. در بعد امنیتی و نظامی، پاسخ ایران به احتمال زیاد بر «تشدید کنترل شده» استوار می‌شود. محوری‌ترین اقدام، برداشتن گام‌های هسته‌ای برگشت‌ناپذیر است. در نهایت، راهبرد ایران ترکیبی هوشمندانه از این گزینه‌ها خواهد بود تا با ایجاد یک بحران مدیریت شده، طرف مقابل را به این نتیجه برساند که هزینه فشار نامشروع بر ایران، از هزینه یک توافق شرافتمندانه و به رسمیت شناختن حق غنی‌سازی بیش‌تر است.

در چنین شرایطی، ایران باید با بازتعریف راهبرد حقوقی خود، میان پاسخ حقوقی مشروع و واکنش‌های سیاسی و امنیتی توازن برقرار کند. در بعد حقوقی و سیاسی، نخستین گام به چالش کشیدن مشروعیت فعال‌سازی مکانیسم ماشه خواهد بود به ویژه اگر توسط عضوی که از برجام خارج شده (آمریکا) صورت گیرد. ایران می‌تواند با استناد به اصول حقوق بین‌الملل و عدم پایبندی طرف‌های غربی به تعهداتشان، این اقدام را در شورای امنیت و دیوان بین‌المللی دادگستری فاقد وجاهت قانونی اعلام کند. هم‌زمان، تشکیل یک کارزار دیپلماتیک تهاجمی برای جلب حمایت قدرت‌های شرقی مانند چین و روسیه و کشورهای غیرمتحد مستقل از نظام

حوزه دیپلماسی خیلی تند است بنابراین هر پاسخی بدهم نادقیق است. وی ادامه داد: در شرایط فعلی این امکان مهیا نیست؛ اما ۴۰ روز دیگر ممکن است ما از الان (نسبت به چنین مذاکراتی) دورتر باشیم یا ممکن است اتفاق‌هایی بیفتد و نزدیک‌تر باشیم. نمی‌شود حکم قاطعی داد که حتماً ملاقاتی صورت می‌گیرد و حتماً جلسه‌ای برگزار می‌شود.

www.qudsonline.ir

دوشنبه ۲۷ مرداد ۱۴۰۴ | ۲۴ صفر ۱۴۴۷ | ۱۸ آگوست ۲۰۲۵ | سال سی و هشتم | شماره ۱۰۲۰۲